

Herbti ali grebeni so visoki 5000', verhovi pa 5700'. Tudi Karavanke so, kakor triglavsko pogorje in sicer zbog enakih vzrokov nevodne in kažejo ravno tako grobljate in razpreza in brežine na jugu in pa enake priskekljine na severji. — Na mejah stermé kviško od zahoda proti izhodu: Peč (nad Ratečami) 4517', Kepa 6759', Veliki stol s piramido Vertačo 6950' panoga 6506', Begnušica 5506', dolgi herbet Košuta 6441', Grintovec manjši 5358' in pa ponogati Storžič 6735'.

Stari in mladi Slovenec.

I.

Igra.

O. Igra rad. est gr sonare, proprie igra est clamor, cf. česk. hra pol. gra et nsl. gurati se pro igrati se. Igrī f. ludus, ironia: da ne mīniši i grī to rečeno.

S. Pomenljiva mi je korenika gr t. j. doneti, glasiti se, govoriti. Djali ste Vi: igrati vi gusli, jaz pravim tudi: igrati na gosli. Tudi nimate oblik igravec ali igralec, temuč igrač, igratelj, igrinikū, igrīci ali nsl. igrec histrio, igralnica actrix, igriv, igrište itd. Menda smem reči igerstvo nam. igrav- ali igralstvo.

Izbava.

O. To kar rešitev, redemptio, izbaviti, izbavljati, izbavnikū, izbaviteli redemptor.

S. Ker sem se poprijel „zabave, zabavati in zabavljati“, naj mi služi časih tudi izbava, izbaviti tem več, ker Slovani navadno molijo: iz b a v i nas zlega t. j. reši nas hudega!

Izborū.

O: Izbrati, in po tem izborū electio, voluntas, dobry izborū virtus, izborinikū, kar izbranikū delectus, electus.

S. Z b o r n o, i z b o r n i k pišem večkrat i jaz, in vseh mi je Vaš izbīranū probatus. Izborno, izbornik titulus libri, lat. collectio, collectura, raji pišem sbornik. Istega, le nekoliko bolj notranjega ali duhovnega pomena je izvoliti, izvolitelj, izvoljenik electus, ki se bere že v brizinskih spominkih.

Izvrüstīnū.

O. Omnium sermone tritus, recte eximius.

S. Prav pogostoma mi rabi iz versten „ausgezeichnet“, dasi mi ni prav po volji; vendar je slovo dokaj bolje ko hrv. odličan (Vid. Jezičen. II, 24)! Vrustīnū je stsl. coaevus, in verstniki so zlasti tiste starosti; ker je pa vrūsta tudi conditio, linea, naj mi tedaj pomenja izversten takega, ki moli iz verste čez ali nad druge, toraj „eminens“. Nekoliko se vjemajo v pomenu tudi izročīnū, - itū, - itnū; izčstīnū ex izīm et suff. šta-izēti eximere, cf. ἔξαιqeros et eximius: izređinū - divīnū, na pr. pisici extraordinarius, eximius, insignis.

Izvēstje.

O. Kar izvēstī f. certitudo, izvēstīti - stvovati, - štati - avati certiore, securum reddere, — se confirmari, certiore fieri; izvēsto - stīno certo, izvēsto mi jesti persuasum habeo; pomoštnici, izvēstnici i pobornici (propugnatores).

S. Navadna mi je že beseda sedaj, kar dajó šole svoje izvestja ali sporočila konec leta; nsl. na zveste roke dano fidei commissum.

Izgoj.

O. Proprie exlex, izgojstvo proprie conditio hominis ex legis; lucrum in venditione hominis, uti videtur —.

S. Kaj pa, ko bi izgojstvo bilo to, kar se priredi ali pridobi pri izgoji ali izgojjevanji na pr. rejencev, rejence?

Izmetū.

O. Eiectamentum, izmetnāti, -a-i eiicere, izmetaiemū mladenci.

S. Izmetajem mladenec ali učenec, in izmetīnū abiiciendus, uti videtur, izmetna reč, izmetne knjige, izmetni učenci.

Iznaiti.

S. Nisem mislil, da ste že Vi pisali iz naiti - idā - ideši invenire; iz n a h o d i t i noscere, — se nosci.

Iznebyti.

O. Iznebađa, -bađeši interire: mnozi otū grekū iznebyša.

S. Nsl. znebiti se česa, sed. znehim se (sich entledigen einer Sache).

Izumiti.

O. Izumĩnũ amens (cf. exlex, exspes).

S. Izumiti koga t. j. iz uma spraviti mente privare; izumĩti, izumiti ali - ljati sę mente privari (izumljena duša).

Ili.

O. Ili conj. vel, quam; ili - ili aut - aut, na pr. ili tele byli ili osle; li ěli, ěto bole jesti, darũ li ili oltari; ni ili sed, a ili itd.

S. O tem sva že govorila (vid. Jezičn. I, 22; II, 27) in služi mi vsako posebej, naj mi rabi tudi oboje skupej. **I** naj se loči razun tega *α*) i conj. et, etiam, in *β*) i interj. nam. ei: i kaj pa delaš, i daj mi pokoj!

Imenitũ.

O. Celeber, nominatus (renommirt); i m e n o t v o r i j e ili imetvorije onomatopoea.

S. Kakor Vi, pišejo tudi ini Slovani imati in imeti, imanje, imenje in imetje (Habe), i m o v i t, imovitec dives.

Inũ.

O. Inũ mi služi pogostoma ter pomeni a) alius; b) unus, vũ ina, vynu semper; c) quidam. Inakũ, inakovũ diversus, inũstvo, inakovistvo diversitas, inamo, inače, inogda itd.

S. Tudi o tem sva že se mĩnila (Jezičn. I, 46.); tu naj le opomnim, da se mi prav dozdeva, da je naš u n - a - o iz stsl. i n ũ unus, alius, ne pa kar iz lat. unus, in da toraj ni treba pisariti on-a-o nam. un-uni-a-o (cf. stsl. igo, ěes. jiho lat. iugum, jih-jug, jihovec-jugovec, jinoš - junoš, jitro - jutro, již-juž-už nsl. že). Pišem že tudi i n a ě e za drugače, inamo za drugamo, inoverec, inosloven, inoskazateljnen allegoricus itd.

Iska.

S. Kratka pa krepka za petitio, i s k a t. j. prošnja, zlasti v glagoliških knjigah, iz iskati petere, quaerere.

Iskri.

O. Iskri adv. prope, praep. cum genit. iungenda, πλησίον p. iskrě smriti, nsl. isker proxime habd.; iskrinũ ὁ πλησίον proximus, certior.

S. I s k e r n a ljubezen je toraj nsl. a) iz iskra, iskrěn -iskern, g o r e ě a, ali b) po stsl. bližnja, ljubezen do bližnjega.

Iskravū imate sicer scintillans, in iskren - iskern je nsl. tudi resničen, právi-a-o (sincerus).

Iskusinū.

O. Peritus, expertus, probatus: - mužī, - īno zlato, - pisanija, veštīmi i pisanīmi; iskusi f. tentatio in iskusi m. experimentum.

S. Tedaj mi ni treba pisariti le skušen ali izkušēn mož, ampak smem kar iz iskusi-a ali-i: iskusi-en-sna-o.

Ispraviti.

S. Ali tudi izpraviti - vljati corrigere, reformare, izpravitelj corrector.

Istina.

O. Istina, istovina veritas je iz istiū adj., ki ima te le pomene: qui vere est, verus; idem; ille; principalis; genuinus; insitus, qui natura est; purus; vehemens.

S. Vū istinā vere, omnino, pravite; ali pri istiū pišete: nsl. k istomu zdencu prip. do ista prip. ta isti trub. zister zwar e za isto že; istinga (kakor grevinga menda nam. istinja) capital hung. bulg. ist serb. isti idem mik. istom, listom dummodo saltem mik. istjahno živ. 85. itd.

O. Istivū p. pastyrī verus, istinū, -nikū, istovū -vīnū verus, verax, diligens, accuratus; istīci reus, debitor, in fontt. russ. actor; istēje accuratius na pr. skazati, vidēti, slyšati, smotriti; principaliter.

Isto.

O. Gen. istese testiculus, raro sing. num. usurpatur; istesa renes, istesē-i.

S. Nsl. obist f. ledvica, pl. obisti ledvice, tudi obistje (das Eingeweide, Murko).

Istorū.

O. Damnum, sumtus: — platiti.

S. Zdi se človeku beseda istor skor madjarska; ako pa pomisli, da je korenika tr, kakor v stsl. trošiti, istrošiti impendere, consumere, vidi, da je slovenska.

Istūba.

S. Pri nas pravijo celo ispa, grem na ispo, predivo mikajo mati na ispi t. j. pod streho.

O. Stsl. istüba tentorium, russ. istiba, istba, izba. „Vocabulum hoc, de cuius origine germanica dubitat Schmeller, a germanis mutuati sunt slavi et, uti Diezio videtur, romanenses et celtae.

S. Kje pa so isti „celtae“? Imenitni so pomeni v raznih jezicih: cubile, cella vinaria, coenaculum, vaporarium, fornacula. Kako se je spreminjala beseda po nemški: ahd. stupa, mhd. stobe, nhd. stube. Pa se razni slovenščini čudite v raznih dobah!

P a š n i k.

Sklepi nastopnega učitelja. Dobro vem, da je učiteljski stan zelo zelo imeniten, pa tudi jako težaven stan; zato sem že davno premišljeval, kako bi ga vredno začénjal. Načertal sem si ta la vodila, po katerih se bodem po svoji moči vedno ravnal:

1. Učil in izrejal bodem ob enem. Vse pripomočke za dobro izrejevanje stavim v dve točki, in sicer v besedo in v zgled. Kar bodem govoril, naj bode razumno, vljudno in vse v verno-vravnem duhu in v ljubezni do bližnjega. Prava ljubezen po aposteljevih besedah pa je: poterpežljiva, dobrotljiva, ni nevošljiva, ne ravná napéno, se ne napihuje, ni častilakomna, ne išče svojega, se ne dá razdražiti, ne misli hudega, se ne veseli krivice, veseli se resnice; vse preterpi, vse veruje, vse upa, vse prenaša.

2. Vsak začetek je težak; torej se bodem posebno sedaj pri začetku prizadeval, da se bom vsaki dan in za vsaki nauk posebej pripravljal in si nabiral podučilnega gradiva iz dobrih šolskih knjig in časopisov, pa tudi pri svojih verlih tovarših.

3. Podučeval bodem vedno po pravi naravni poti, t. j. vodil bom svoje učence od lahkega k težjemu, od domačega k tujemu, sej tako je tudi vse v življenji: iz malega zernica priklje obilen sad.

4. Skerbno se bodem varoval, da nikakor in nikoli pri mladini kaj ne spridim in ne zanemarim.

5. Dobro bom prevdarjal, koliko in kako naj bo učitelj v zvezi z družino in srenjo, kaj od učitelja zahteva cerkev, kaj država.